

30.10.2015

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

LAUSUNTO POSTITOIMILUPAHAKEMUKSISTA

**VARSINAIS-SUOMEN TIETOJAKELU OY, LOUNAIS-SUOMEN TIETOJAKELU OY,
KALEVA OY JA KAAKON VIESTINTÄ OY**

TAUSTAA

Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, Kaleva Oy ja Kaakon Viestintä Oy (jäljempänä luvan hakijat) ovat hakeneet postitoimilupaa lupahakemuksissa yksilöidyille maantieteelliselle alueelle. Kaikkien luvan hakijoiden hakemukset ovat koskeneet vain sopimusasiakkaille tarjottavaa palvelua.

Lupahakemusten mukaan jakelu on tarkoitus toteuttaa jo olemassa olevissa luvan hakijoiden jakeluverkoissa.

Postilain 5 §:n mukaan ”toimilupahakemuksessa on annettava kaikki ne valtioneuvoston pyytämät tiedot, jotka ovat tarpeen arvioitaessa 6 §:ssä tarkoitettuja toimiluvan myöntämisen edellytyksiä”.

Postilain 6 §:n mukaan toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että ”1) hakija on yritys tai yhteisö, jolla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia postiyrityksen velvollisuuksista; 2) hakijan kykyä noudattaa postitoimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä ei ole perustellusti syytä epäillä; 3) hakijalla on kyky säännölliseen toimiluvan mukaiseen toimintaan; 4) alue, jolle toimilupaa haetaan, täyttää 7 §:n mukaiset edellytykset; sekä 5) valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.”

Postilain 9.2 §:n 5-kohdan nojalla valtioneuvosto voi asettaa postitoimiluvassa palvelujen laadun, saatavuuden tai tehokkuuden turvaamiseksi välttämättömiä ehtoja.

30.10.2015

TOIMILUPIEN VAIKUTUS YLEISPALVELUN TARJOAJAN TOIMINTAEDELLYTYKSIIN

Toimiluvilla olisi kielteisiä vaikutuksia yleispalvelun tarjoajan toimintaedellytyksiin. Nykyisin yleispalvelun tarjoajan toiminta on tappiollista useilla maantieteellisillä alueilla. Monilla alueilla jakelun kustannukset ovat suurempia kuin jakelusta syntyvä liikevaihto. Tämän tappiollisen toiminnan kustannukset kompensoidaan osittain niillä tuloilla, joita saadaan niiltä maantieteellisiltä alueilta, joissa toiminta on kannattavaa ja tuottaa voittoa.

Käytännössä kannattavin ja tuottavin liiketoiminta muodostuu suurkirje-eristä. Näillä suurkirje-eristä saatavilla tuotoilla on rahoitettu muuta yleispalvelun tarjoajan toimintaa.

Luvan hakijoiden hakemukset on rajattu koskemaan sopimusasiakkaita. Käytännössä tämä tarkoittaa, että hakijoiden toiminta kohdistuisi tuottaviin suurkirje-eriin. Kilpailun lisääntyessä osa suurkirje-eriä koskevista palveluista siirtyisi yleispalvelun tarjoajalta luvan hakijoille. Kilpailu suurkirje-eristä johtaisi siis yleispalveluvelvoitteen haltijan osalta volyymimenetyksiin. Tämän seurauksena yleispalvelun tarjoajan suurkirje-eristä saama tuotto pienenesi, eikä jäljelle jäävällä tuotolla enää pystyittäisi rahoittamaan yhtä suurta osaa kannattamattomasta yleispalveluvollisuuden alaisesta toiminnasta. Volyymilaskun lisäksi kilpailu suurkirje-eristä johtaisi myös niitä koskevaan hintakilpailuun. Tällöin myös yleispalvelun tarjoaja joutuisi alentamaan suurkirje-eriin liittyvää hinnoitteluaan. Tämä taas johtaisi toistamiseen suurkirje-eristä saatavan tuoton pienenemiseen, jolloin yleispalvelun tarjoaja menettäisi kannattamattoman yleispalveluvelvoitteen piiriin kuuluvan toiminnan rahoituksen.

Vain sopimusasiakkaisiin rajattu postitoiminta johtaisi yleispalveluiden rahoitus pohjan pettämiseen.

TOIMILUPIEN VAIKUTUS POSTIPALVELUN KÄYTTÄJÄN ASEMAAN

Edellä mainituilla yleispalvelun tarjoajan toimintaedellytyksiin heijastuvilla vaikutuksilla on kielteisiä seurauksia myös postipalveluiden käyttäjille. Suurkirje-eristä saatavan tuoton pienenemisen ja kannattamattoman yleispalveluvelvoitteen piiriin kuuluvan toiminnan rahoituksen vähentyessä, menetykset jouduttaisiin kompensoimaan hinnankorotuksilla, jotka kohdistuisivat muihin kuin lisääntyneen kilpailun kohteena oleviin suurkirje-eriin. Hinnankorotukset kohdistuisivat siis ennen kaikkea muihin kuin luvan hakijoiden sopimusasiakkaisiin.

Postilain tarkoituksena on ”turvata postipalveluiden ja erityisesti yleispalvelun saatavuus tasapuolisin ehdoin koko maassa” (postilaki 1 §). Postilailla on myös saatettu kansallisella tasolla voimaan postidirektiivin edellyttämät säännökset. Postilakia on tulkittava postidirektiivin tarkoituksen mukaisesti.

30.10.2015

Kilpailun avaamisen lisäksi postidirektiivin tavoitteena on turvata korkealaatuisten ja kohtuuhintaisten postin yleispalvelujen tarjoaminen postipalveluiden käyttäjille. Edellä mainitut hinnankorotukset olisivat postidirektiivin tavoitteen vastaisia. Mikäli yleispalvelun tarjoaja ei enää pystyisi kompensoimaan kannattamattomien yleispalvelun alaisten toimintojen tappioita suurkirje-eristä saatavilla tuotoilla, muita palveluita ei enää hinnankorotusten myötä voitaisi tarjota direktiivin tavoitteen mukaisilla kohtuullisilla hinnoilla.

Postipalveluiden käyttäjistä kilpailun avaamisesta ja sopimusasiakkaisiin rajatuista toimituksista hyötyisivät ainoastaan sopimusasiakkaat. Pienyrytykset ja kotitaloudet suljettaisiin suurella todennäköisyydellä sopimusasiakkaiden ulkopuolelle joko toimitusehdoilla tai hinnoittelulla eikä avautuva kilpailu näin ollen hyödyttäisi niitä. Hinnankorotukset voisivat näin kohdistua etupäässä pienyrytyksiin ja yksityisiin henkilöihin jolloin heidän asema postipalvelujen käyttäjinä heikkenisi.

TOIMILUPIEN VAIKUTUS POSTIN SAAJAN ASEMAAN

Edellä mainituilla hinnankorotuksilla olisi heijastusvaikutuksia myös yksittäisen postin saajan asemaan. Kuten edellä on todettu, toimitusten myöntäminen johtaisi hinnankorotuksiin muiden kuin sopimusasiakkaiden osalta. Hinnankorotukset taas johtaisivat edelleen muiden postipalvelujen käytön vähentymiseen, mikä voisi johtaa myös jakelun ja jakeluverkon supistamiseen. Postipalveluiden käytön vähentyessä myös postin saajan mahdollisuus saada kirjeitä tai muita yleisissä jakeluverkoissa kulkevia lähetyksiä heikkenisi.

Postidirektiivin mukaan postipalvelun laatuun kuuluu myös se, että postilähetys on perillä kohtuullisessa ajassa. Mikäli lupahakemusten mukaisen toiminnan aloittaminen johtaa jakelun vähentymiseen, tulee varmistaa, että postilähetykset toimitetaan kuitenkin kohtuullisessa ajassa.

TOIMITUSEHDOISTA

Postitoiminnan laadun, saatavuuden ja tehokkuuden kannalta palvelun toimitusehdoilla on keskeinen merkitys. Lupahakemusten yhteydessä luvan hakijat eivät kuitenkaan ole julkaisseet toimitusehtoja vaan ne on ilmoitettu salassa pidettäviksi tiedoiksi. Postitoimintaa harjoittavalle laissa asetettujen velvollisuuksien kannalta toimitusehtojen sisällöllä voi olla suurta merkitystä, minkä vuoksi olisi ollut tärkeää, että myös toimitusehtojen sisällöstä olisi voitu lausua. Toimitusehtojen ollessa tässä vaiheessa salaisia, on erityisen tärkeää, että postitoimintaa ja postilain noudattamista valvova Viestintävirasto tarkastaa

30.10.2015

toimitusehdot ennen kuin niistä tiedotetaan käyttäjille. Toimitusehtojen osalta on varmistettava, että ne eivät johda muiden postipalveluiden käyttäjien osalta kohtuuttomiin hintoihin tai postipalveluiden laadun heikkenemiseen.

TOIMILUPAEHDOISSA HUOMIOITAVAT SEIKAT

Edellä käsitellyt asiat ja toimilupien mahdolliset vaikutukset tulee ottaa huomioon harkittaessa sitä, minkälaisia ehtoja valtioneuvosto asettaa postitoimiluvassa postilain 9.2 §:n 5-kohdan nojalla. Luvan hakijoiden toimitusehdot tulee ottaa huomioon toimilupaehtojen tarkempaa sisältöä harkittaessa. Lupaehtojen tulisi olla sisällöllisesti sellaiset, että ne turvaisivat postidirektiivin tarkoituksen mukaisesti kohtuuhintaiset ja laadukkaat postipalvelut kaikille postipalveluiden käyttäjille. Lisäksi lupaehtojen tulisi varmistaa, että toimituksista ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleispalvelun tarjoajalle.

Esitämme, että luvan hakijat velvoitetaan toimilupaehdoilla tarjoamaan toimialueellaan jakelupalveluita myös pienyrityksille ja yksityisille henkilöille. Luvan hakijat eivät saa toimitusehdoillaan tai hinnoittelullaan sulkea palvelujensa piiristä yksittäisiä lähetyksiä tai kirje-eriä. Hinnoittelun tulee olla kohtuullista ja läpinäkyvää.

Esitys ei nähdäksemme ole ristiriidassa direktiivin tai lain kanssa.

Helsingissä 30.10.2015

Heidi Nieminen

Puheenjohtaja

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry